Talousarvioaloite TAA 93/2018 vp

Ritva Elomaa ps

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä kokeiluun koulurauha-asiamiesten palkkaamisesta kuntiin (1 000 000 euroa)

Eduskunnalle

Suomen kuntiin tulisi nimittää koulurauha-asiamies, jonka tehtävä olisi neuvoa kouluja koulurauhaan tai kiusaamiseen liittyvissä asioissa sekä ratkoa kiusaamistapauksia ulkopuolisena asiantuntijana. Lisäksi koulurauha-asiamies seuraisi koulurauhan toteutumista sekä laatisi kunnan sivistyslautakunnalle ja valtuustolle vuosittain kertomuksen koulurauhan tilasta ja kehityksestä sekä toisi esille mahdolliset kehitysehdotukset.

Aloitteessa ehdotettava koulurauha-asiamies voi olla joko päätoiminen tai sivutoiminen työntekijä tai yhdistettynä johonkin muuhun kunnan virkaan. Koulurauha-asiamiehellä olisi valtuudet ottaa vastaan ilmoitukset koulukiusaamista koskien tai muihin vakaviin koulurauhaa häiritseviin asioihin liittyen. Hänellä tulisi olla riittävät valtuudet selvittää tapauksia salassapitovelvollisuudet ja kaikki muut säädökset huomioon ottaen. Lisäksi hänellä pitää olla valtuudet ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin kiusaamistapausten ratkaisemiseksi sekä erityisen vakavien tapausten kohdalla mahdollisuus saattaa ne asianomaisen lautakunnan tai muiden viranomaisten tietoon.

Koulukiusaaminen on vakava ongelma. Kiusaamisella on usein kauaskantoiset seuraukset, ja se saattaa vaikuttaa kiusaamisen uhriin läpi elämän. Kiusaaminen johtaa tutkimustulosten valossa usein vakaviin sosiaalisiin ja terveydellisiin ongelmiin sekä lisää syrjäytymisriskiä, jos siihen ei puututa tarpeeksi tehokkaasti ja riittävän ajoissa. Henkilötasolla kiusaaminen aiheuttaa valtavasti inhimillistä kärsimystä, ja yhteiskunnalle siitä seuraa merkittäviä kustannuksia. Vaikuttavaan ennaltaehkäisevään työhön ja varhaiseen puuttumiseen on panostettava, jotta kiusaamista saadaan vähennettyä.

Koulukiusaamisen ehkäisyyn ei olla toistaiseksi löydetty tarpeeksi tehokkaita keinoja. Kiusaamistapauksiin puuttuminen on usein haastavaa koulun henkilökunnan näkökulmasta. Henkilökohtaiset suhteet oppilaisiin ja oppilaiden vanhempiin saattavat vaikeuttaa ongelmatilanteiden käsittelyä. Myös oppilailla voi toisinaan olla vaikeaa ilmoittaa kiusaamistapauksista koulun henkilökunnalle. Ulkopuolinen apu kiusaamistapausten ratkomiseen hyödyttäisi kaikkia osapuolia.

Koulurauha-asiamies vastaisi kunnan tai tietyn alueen perusasteen koulujen haastavien kiusaamistapausten ratkomisesta. Koulurauha-asiamies ei olisi näin ollen sidoksissa yksittäiseen kouluun tai sen henkilökuntaan. Koulurauha-asiamies olisi uudentyyppinen kanava puuttua koulukiusaamiseen ja seurata kunnissa koulurauhaan liittyvää kehitystä systemaattisesti. Koulurauha-asiamies helpottaisi koulujen henkilökunnan tilannetta kiusaamistapausten ratkomisessa sekä toi-

si asiantuntija-apua sekä tukea kaikille osapuolille. Lisäksi koulurauha-asiamiesten kautta saataisiin nykyistä parempi tilannekuva kiusaamisesta Suomen kouluissa. Koulurauha-asiamiesten vaikutusta koulurauhan toteutumiseen tulisi selvittää kokeilun avulla, johon kiinnostuneet kunnat voisivat vapaaehtoisesti hakeutua mukaan. Koulurauha-asiamiesten palkkaamisella on myös työllistävä vaikutus, ja kokeilun menestyessä olisi mahdollista synnyttää Suomeen kokonaan uusi ammattikunta.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta lisää 1 000 000 euroa momentille 32.30.51 kokeiluun koulurauha-asiamiesten palkkaamisesta kuntiin.

Helsingissä 28.9.2018

Ritva Elomaa ps